coꝛpoꝛe iuris eſt illa. cauete a litigando ſaltem ꝑ vobis qꝛ dubi⁹ ē litis euent⁹. ꝑ alijs aũt litigare ſepe iocũdũ ⁊ lucroſum ē.

Aurũ coꝛonantiũ dicebaᷓ qđ ꝯferebaᷓ ad coꝛonatiões principũ vel qđ coꝛonarũ faciendaꝝ noĩe ꝑſtabaᷓ. q̃ in tẽplo pendẽtes a Tyto ⁊ Veſpaſiano ſublate ſũt. Alij dicũt coꝛonatoꝝ ē illud qđ dabaᷓ athletis. ꝑ ut no. Azo. de auro coꝛonat. C. li. x.

Aurum publicum ē qđ pertinet ad erarium fiſci. C. de au. pub. ꝓſe. l. detectoꝛib⁹. li. x.

Auia ē mater parentum. Et auus eſt pater parentum.

Auunculus ē frater matris. ⁊ auuncul⁹ magnus ē frater auie. inde ꝓauũcul⁹ frater ꝓauie. ⁊ abauunculus frater abauie.

Auruſpex ē inſpectoꝛ momentoꝛũ vl' hoꝛarũ quo pũcto aliq̃d ſit inchoandũ. Et dicitur ab auis ⁊ inſpicio. ita dicit glo. in. l. nullus auruſpex. C. de male. ⁊ math. Sꝫ vertius ē aure inſpectoꝛ ab aura ⁊ inſpicio. Naꝫ augur dꝛ qui garritu auiũ ꝑnoſticare ꝑſumit. Et ariolus qui aris id ē altaribus demonũ deſeruit. vt eſt glo. in. l. nemo. co. tit. vbi de incãtatoꝛib⁹ vatibus caldeis et magicis omnibuſq̧ maleficꝫ dicitᷓ. Sileat oĩs ꝑpetuo diuinãdi curioſitas etenĩ ſupplicium capitis feret gladio vltoꝛe ꝓſtratus. Et dicit ibi glo. ꝙ cremabitur vel dentib⁹ ferarũ dabiᷓ dilacerandus. Sed iniuriarũ nõ tenetur qui aliquẽ dixit furẽ in diuinãdo. ff. de iniur. l. item apud labeonẽ. §. ſi q̇s aſtrolog⁹. Nã dicit ibi tex. ſi q̇s aſtrolog⁹. vel q̇ aliquã illicitaꝫ diuinationẽ polliceᷓ cõſultus aliquẽ furẽ dixiſſet q̇ nõ erat. iniuriarũ agi cũ eo non poteſt. Ratio glo. ibidem. qꝛ non dolo ſed artis ſue cauſa facit.

Autenticaꝫ ē liber iuris ciuilis excerpt⁹ q̃ſi quedaꝫ ſummula ex alijs legalib⁹ libꝛis cõtinens nouẽ collatões ⁊ nouẽ ꝑtes ꝑncipales. Sed autẽtica autentice eſt lex. vl' §. incoꝛpoꝛatus in li. C. ⁊ ergo ſemꝑ allegaᷓ autentica. C. ti. tali vel tali. vt. C. đ epiſ. ⁊ cle. autẽtica generaliter. ⁊ ſic additᷓ ti. ſꝫ nõ additᷓ numerus coll'.

Aut quandoq̧ ponitᷓ diſiunctiue. vt qñ altero poſito neceſſe eſt alteruꝫ tolli. vt cum dꝛ dies aut nox. Quãdoq̧ etiã ponitᷓ copulatiue ꝑ et. Nam qñq̧ ſum⁹ in materia ĩ qua requiritur vtrũq̧ extremoꝝ ꝑ talẽ diſiũctiuã ꝯiũctoꝝ. vt in. c. fi. poſt ꝑſtitũ. đ ꝯceſ. li. vj. De hac dictiõe habes in auten. ſi qñ. C. de ꝯſti. pecu. ⁊. l. cũ q̇dam. ff. de ver. ſigni. ⁊ cle. ſepe. co. ti. ij. q. v. oĩbus. in glo. ſecunda. xx. q. j. monachus. et. c. cũ virũ. de regula. l. vlti. ff. de verbo. ſig. ſed autẽ aduerſaᷓ in facto ⁊ iure. ff. de nego. geſt. ſi autẽ. ⁊ qualiter accipiatur autem. vide per Barto. et doct. in. l. hoc amplius. §. de his. ff. de dã. infect. Et qualiter capiaᷓ aut vide Archidi. xlvij diſtin. c. j.

Auellere eſt auferre violenter vel extirpare. vt. ff. de incen. rui. nau. l. iij. §. nõ ſolũ.

Aurifodina eſt locus vbi foditur auꝝ. Sꝫ aurificina ē locus in q̃ fabꝛicaᷓ aurũ.

Aurifex eſt qui operaᷓ aliquid de auro. ſicut aurifaber.

Auricularius eſt ꝯſiliarius vl' ſecretari⁹ cui ſolent ſecreta dñi cõmitti.

Auxaria ſecreta nemoꝛis dicta ſũt. eo ꝙ ibi frequentant aues ſcꝫm Iſido. xvij. li. ethi. c. vj. Inde venit impẽſatio auxaria. C. đ fũ. patri. l. ij. li. xj.

Auxilium iuris eſt ſuffragium et beneficiuꝫ iuris pꝛout dicitᷓ. ꝯtra hec pꝛodita ſunt iuris auxilia. vide de hoc. ff. ad ſille. l. cum dominus. Fruſtra auxiliũ legis inuocat q̇ cõmittit in legem. ff. de mino. l. auxiliũ. đ vſu. c. quia fruſtra.

Et tantum de littera. A.

De Ba

b Aburtuſ vel babosus idem ē qđ ſtultus vl' ebes et babigoꝛ idem.

Baſulare idem ē qđ poꝛtare.

Balluta eſt publica vtilitas. vl' eſt vas lute C. de metal. li. xi. ſcꝫm Accur.

Balliuus eſt officiũ dñi tꝑalis. vt de ſentẽ. excõ. ex dilecto. ⁊ in cle. j. de pe.

Balbus dicitᷓ balbutiens vel titubans qui verba non explicat ſed frangit. a balbãdo dictus. Sed bleſus dicitur qui litteras ĩꝑfecte ꝓfert.

Bannum ſcꝫm vulgare gallicoꝛũ ⁊ lõbardorum videtur eſſe dictuꝫ publicum iuxta illud quod dicit Ray. c. qđ clericis. de fo. cõpe. ꝙ pꝛeco pariſienſis nũciat bannũ noĩe epiſcopi a rege.

Bannire ſcꝫm dicta vulgariuꝫ videtur idem eſſe qđ pꝛoſcribere. et dꝛ bannit⁹ quaſi pro

ſcriptus de ciuitate. vt in ꝓemio ff. oꝝ.
Bānitoriũ ē loc⁹ cauſaꝝ. al'ſ panditoꝛium.
Baſtangarij ſm quoſdā dicunt quaſi beſtie angarie. eo ꝙ ruſticos angariabant. i. angebant ad quintā beſtiā p̄ſtandā. vt. C. ꝺ muri. l. qꝺ ad preſens. libro. xj. Et ſm Accurſ. baſtangarij ſunt de domo principis quaſi beſtigarij primo modo. vl' quaſi feſtatores aīaliũ ſecũdo modo. al'ſ beſtatores.
Bariona. i. fili⁹ colũbe. ita dictus fuit ſanct⁹ petrus. di. ix. ita dñs. ⁊ matthei. xvj.
Barriles dicunt vaſa ſicut in alpibus ſolēt haberi.

De Be

Bellũ iuſtũ q̇d ſit innuit. xxiij. q. ij. per Archi. in ſum. ⁊. c. iuſtũ bellũ. Juſtũ videlicet illud qꝺ fit p̄cepto p̄ncipis de reb⁹ repetendis vl' ꝓpter iniuriā repellendā. Sunt autē ſeptē genera belloꝛũ. Primũ eſt bellum romanoꝛũ ꝯtra infideles. de here. excōicam⁹ ij. Et ꝺr romanuꝫ. quia romana eccleſia eſt caput fidei. xxiiij. q. j. hec eſt fides. Secundũ eſt iudiciale. qꝺ fit autoꝛitate iudicꝭ habentis merꝭ imperiũ. de ſen. excō. c. dilecto. li. vj. ff. de rei vendi. l. q̇ reſtituere. Tertiũ ē p̄ſumptuoſum qꝺ faciũt inobediētes iudici. de pe. di. vj. ad fi. Quartum eſt licitũ qꝺ fit auctoꝛitate iuris. quo ad illũ cui cōceditur. de reſti. ſpo. Olim. de ſen. excō. ſi ꝟo. C vnde vi. l. j. Quintuꝫ temerariũ cōtra illos qui iuſte defendũt. Sextũ volũtariuꝫ q̄ moderni p̄ncipes vtuntur. c. noli. xxiij. q. j. Septimuꝫ eſt iuſtũ ⁊ neceſſariũ qꝺ fit ſe ⁊ ſua defendendo. Et in iuſto bello moriētes ſalui fiunt ceteris parib⁹. xxiij. q. v. oīm regũ rex. ſi homicidiũ. ⁊. c. q. viij. oī timore Sed q̇ ſine iuſſu p̄ncipis bellum ducit tenetur. l. iulia maieſta. ff. iul' maieſt. l. iij. ⁊ in auten. ꝺ armis. coll'. vj. Et in auten. ꝺ mā. princi. coll'. iij. Neceſſitate tamen imminēte ſufficit licētia magiſtri officioꝝ ſm Hoſtiē. C. ꝺ fab. l. fi. li. xj. De bello vide Archidi. i rosario. xxiij. q. ij. c. iuſtũ. vbi ponit hec ſeptem genera.
Beneficiũ ſumit latiſſime ꝓ omni libertate Min⁹ late ꝓ libertate principis. Et ſic ſũptũ ſignificat large ⁊ ſtricte. Large vt contineat bñficium ſtricte ſumptũ. ⁊ cũ hoc reſcriptuꝫ ⁊ p̄uilegiũ. Stricte dicit beneficiũ p̄ncipis ꝯceſſio facta a principe ꝺ aliq̄re vel iure quod eſt principis ꝯcedētis. Et per hoc differt a reſcripto vel p̄uilegio. Et lꝫ ita ſtricte ſumatur. tamen eius interpretatio latiſſima eſt. l. fi. ff. de ꝯſti. princi. c. cũ dilecti. in fi. de dona. ⁊ de ꝟbo. ſigni. olim. ſignificato ſumpto ex natura principis. cuius eſt eſſe liberalē in his que ſua ſunt. ꝟbi gratia. Princeps alicui concedit domũ aliquā delatam ipſi p̄ncipi cum integro eius ſtatu. Hec verba ſumunt latiſſime. ſcꝫ cum his q̄ inſunt ⁊ adiacentib⁹ ⁊ omni iure ſuo l. ſi quādo. cum ibi no. C. de bo. vacan. li. x. Sed pone. princeps ꝯcedit domũ non apponēdo cum integro ei⁹ ſtatu. certe ſola domus cōceſſa videtur. quia verbũ dom⁹ ad illa nō poteſt extēdi. videlicet curiā. viridariũ. et adiacentia. fa. l. ſi quādo. prealle. niſi aliunde ſumeret ſcientia ꝙ princeps de illis intellexerit. Naꝫ ſola libertas non ē ſufficiens ſignificatuꝫ niſi aliud ſignificatum concurrat. q2 al'ſ ſequeret ꝙ cōcedēdo vnā rem videret aliā ꝯcedere.
Beneficiũ iuris eſt id quod a iure ꝯceditur vel indulgetur. Et hoꝝ beneficioꝛũ iuris quedā ſunt oꝛdinaria. q̇dā extraoꝛdinaria. vt illa que ex ſpeciali p̄uilegio quibuſdaꝫ ſpecialiter indulgent. ſicut beneficium reſtitutionis in integrũ eccleſie vel minoꝛi. xxv annoꝝ ꝯceſſum. fa. ꝺ in inte. reſti. c. j. ⁊. ff. ꝺ conſti. p̄nci. l. vlti.
Beneficium epiſtole diui Adriani. Require infra epiſtola.
Beneficiũ noue cōſtitutiōis de fideiuſſoꝛe. Req̇re infra fideiuſſoꝛ.
Beneficium noue ꝯſtitutionis de duobus reis ſtipulandi vl' ꝓmittendi eſt per qꝺ ſubuenitur duob⁹ reis debendi vel promittendi vt per ipm poſtulare poſſint ſe nō inſolidum ſed pro parte poſſe ꝯueniri niſi ſe obligauerint ⁊ huic beneficio renũciet. ⁊ hoc adiecta noua ꝯſtitutione in actiōe de duobus reis ꝓmittendi vel ſtipulandi. q2 vt dicit Azo in ſum. C. eo. ti. olim effect⁹ duoꝛũ reoꝛũ ꝓmiſſionis hic fuit. vt ſi duo vel plures eandē pecuniā ꝓmiſerunt aut ſtipulati fuerunt ipo iure in ſingulis inſolidũ debebatur et ſinguli debebāt. Poterat ergo ab vno eoꝝ inſolidũ peti. q2 vnuſquiſq; eoꝛũ inſolidũ erat obligatus.
Beneficiũ cedendarũ actionũ. Req̇re īfra cedendaꝝ actio. Quō aũt renũciet his in-

ſtrumentis ⁊ beneficijs. Reqꝛre infra renũciatio. et de hoc in Spe. ti. de renun. §. finitis ꝑtiũ. ꝟſi. ſed nota.

Beneficiũ feudorũ federici ⁊ beneficiũ femine hec duo reqꝛre in li. feu.

Beneficiũ eccleſiaſticũ datꝛ rõne officij. ꝺ ꝓ ben. cum ẜm aplm. lxxxj. di. Si quis amodo. Et ergo beneficiũ tale nõ ꝯfertur excõmunicato. c. cũ bone. de eta. ⁊ quali. qꝛ officiari nõ põt nec fructus ꝑcipit ẜm Hoſ. de cle. excõ. minis. §. ſi tñ queris.

Bephotranꝰ ẜm Azo. i ſum. C. de epi. ⁊ cle. §. nũc de orphanotranis. eſt idẽ qꝺ gubernator infantiũ. pauperꝝ. ⁊ orphanoꝝ.

Bephotrophiũ eſt domus in q̃ aluntꝛ pauperes infantes. ꝺ hoc vide. C. ꝺ epiſ. et cle. ⁊ orphano ⁊ po.

Beghardus ⁊ begina vel begutta ſunt viri et mulieres tertij ordinis. Et dicit Jo. an. ꝙ beginarũ genus ꝑniciosum eſt nec ꝺ facili alios q̃ꝫ religioſos admittunt. a q̇bus omnibꝫ modis eſt cauendũ. xviij. q. ij. diffinimus. et. c. perniciosam. de his vide cle. j. de reli. domi. vbi Hoſti. idem dicit. Et vide cle. ad naturã. de here. vbi damnatꝛ ſecta talium beghardorũ ⁊ beginarũ. Itẽz. c. cũ ex ca. de excel. prela. li. vj. ⁊ cle. cum ex eo. ꝺ ſentẽ. excõ.

De Bi

Biarcha vel biarchas ꝺꝛ princeps. xl. militum ab bis viginti ⁊ archos ꝓnceps dictꝰ vt colligitꝛ. C. de offi. q̃ſto. vbi apparet ꝙ biarcha eſt minor dignitate q̃ꝫ centarcha cui ẽ ꝑtãs cẽtenarij. qꝛ dux centũ militum.

Bigamus ẜm Hoſtiẽ. dicitꝛ qui diuerſis tẽporibꝫ ⁊ ſucceſſiue duas legitimas habuit vxores. Sed large et ĩterꝑtatiue dicitꝛ qui contraxit cũ corrupta vel vidua. vł qui duas vxores habuit ante baptiſmũ. vel vnaꝫ ante baptiſmũ ⁊ aliã poſt. vel qui caſtitatẽ ꝓmiſſam violauit. vt ſubdiaconus vel monachus. qui cõtraxit de facto. cum de iure nõ poſſit. vel qui vnam de iure alterã de facto. vel qui de facto duas ducit vxores. vł qui vxorem adulterã poſtea ſciẽter cognoſcit. Nã nõ põt ꝓmoueri ad ſacros ordĩes cuiꝰ vxor adulterata ẽ. etiã ſi eam ꝟginẽ duxerit dum poſt adulteriũ eaꝫ cognouit. alꝭ ſecus. xxx. q. iiij. di. ſi cuius vxorem. Sꝫ cõꝫ quoſdã aũt indiſtincte bigamus cẽſetꝛ etiã ſi ignoranter cognoſcat eã. ſicut q̇ publicã penitentiã egit. Dicitꝛ autẽ bigamꝰ ẜm Inno. iuxta vulgare ꝓuincialiũ quaſi bis gamus. i. ſtultꝰ vel fatuus. quia ibi ſtultus dicitur gamus. Vel dicitꝛ bigamꝰ a bis qꝺ ẽ binũ. ⁊ gama qꝺ eſt mulier. q̃ſi homo bine mulieris. vel bini cõiugij. Et lꝫ bigamꝰ ad ſacerdotium ꝓmoueri non poſſit. c. j. de biga. quia ꝓhibentꝛ bigami nõ ꝓpter culpam ſed ꝓpter ſacramenti defectũ. c. ſuꝑ. ⁊. c. debitũ. eo. ti. Tamẽ de neceſſitate bigamus ordinatꝛ in ſubdiaconũ. xxxiiij. diſtin. ſubdiaconus. Et bigamꝰ nõ eſt ille qui ꝯtrahit cũ vidua ſi eſt incognita. c. debitũ. ꝑalle. Nec eſt bigamus ꝯtrahẽs cũ vnica ⁊ ꝟgine. de cle. ꝯiuga. c. ſane.

Bigamia triplex ẽ. vna videlꝫ qñ q̇s duas vel plures habet vxores. Alia cũ q̇s ꝯtrahit cũ corrupta. Tertia q̇ caſtitatẽ ꝓmiſſaꝫ ꝑ votũ ſolenne violat. vel q̇ ſcienter cognoſcit vxorẽ adulterã. ⁊ cũ talibꝫ nõ diſpenſatꝛ ⁊ q̇ tales ordinat ꝓuatur officio ⁊ poteſtate ordinãdi. Et ſimiliter ordinatꝰ tali ordine priuatꝛ. vt no. eo. ti. c. ij.

Bifaria. i. bis nupta.

Biſſe ſunt due ꝑtes aſſis ⁊ ꝯtinent octo vncias. nec dicitꝛ ad reſpectuꝫ totius. cum nec duplicatus reddit ſuũ totuꝫ. ⁊ alꝭ ꝺꝛ bes. vide ſupra as.

Biſſextus habet dies. ccclxvj. vt no. in. cum biſſextꝰ. ff. de ꝟbo. ſig. vbi glo. de nonis kalenꝺ. ⁊c̃. Et vnde dicatꝛ no. Berñ. in. c. que ſunt. de verbo. ſig. ⁊ no. ff. ꝺ ſtatu li. in. l. cũ heres. §. ſtichus.

De Bo

Boeti legiſtarũ adiutores eorũ ſunt qui rationes publicas diſcutiũt. Et inde Boetiꝰ nomẽ accepit. Boete enim grece latine dicitur adiutor ẜm Accurſi. C. de tab. ſcrip. ⁊ boe. libro. x.

Bolida vł bolidis eſt maſſa plũbi quã mittunt naute ad mare ad explendũ ꝓfunditatem. Unde. Per bolidã plũbi dic maſſam ſignificari. Per quã naute ſolent maris explorare ꝓfundum.

Bona eorũ qui ſibiipſis mortem ꝯſtituunt ſeu infligũt ẜm Azo. in ſum. C. de bo. mor. ſibi conſti. Si hoc faciunt ex impatientia doloris vel ob pudorẽ eris alieni. tunc nõ auferuntꝛ bona heredibus. Si autẽ faciũt

ex ꝯſciētia delicti.ſcʒ ſi aliquis infligit ſibi
mortē.ideo qꝛ erat delictū vl' crimē ob qd̄
nō erāt bona publicāda.puta furtū. homi
cidiū.vl' hmōi.tūc auferūt bona heredibꝫ.
Itē ſi erat crimē cuius accuſatio poterat ī-
choari poſt mortē vt repetūdaꝝ peculatꝰ ⁊
leſe maieſtatꝭ.tūc etiā auferunt bona here
dibꝰ.Si aūt accuſatio nō poterit inchoari
poſt mortē nō auferūt ſibi bona.niſi adiu-
dicauerit ſibi mortē poſtq̄ꝫ fuerit in ſcelere
dephēſus.ff.d̄ bo. eoꝝ q̄ ante ſen.mor.ſibi
Bona libertoꝝ.patronꝰ ſuccedit in (ꝯſti.
bonis liberti ī tertia pte addita locupleta-
te hereditatis liberti.vel ab vno ex heredi
bus ⁊ nō relictis filijs a liberto.vel etiā re-
lictis ſʒ ingratis vt non poſſint arguere te
ſtamēta ſuoꝝ parētū inofficioſa Locuples
aūt hereditas vocat ſi ē maioꝛ centū aureis
vt dicit Azo ī ſū .C. de bo.liber. ⁊ iure pa.
Bona materna ⁊ materni generis ſunt illa
q̄ ex matre vl' auia debēt filijſfamilias vel
emācipatis deferunt. Et qn̄qꝫ ꝓ nepotibꝫ
puta res auie ipoꝝ.
Bona ciuitatis abuſiue publica dicta ſunt.
Soluʒ eni publica ſunt q̄ populi romani
ſunt.vt.l.bona.ff.de ꝟbo.ſig.
Bona dicunt ſic a beādo eo ꝙ beant. id eſt.
beatos faciūt vl' ꝓſunt. Nam beare idē eſt
qd̄ ꝓdeſſe.⁊ qd̄ ꝓdeſt beat.l.bonoꝝ.ff.d̄ ꝟ.
ſig.Sumit aūt hec dictio ꝓ oī bono vtili.
delectabili vel honeſto.ſpūali vel tpali. vt
j.de ●ia. In iure aūt hec dictio bona in plu
rali ⁊ neutraliter ſignificat res noſtras que
ſūt in dominio noſtro vl' quaſi.vt ī dicta.l.
bonorū.⁊ ipas res ex ſuo ꝓprio ſignificato
cōiter accepto ſignificat deducto ere alie-
no.Quandoqꝫ aūt nō deducto ſignificare
concludit.ꝟbi gratia.Teſtatoꝛ legat alicui
certam partē bonoꝝ.⁊ ibi bona dicunt ere
deducto alieno.l.cū autē.ff.de le.ij. Nā ſen
ſus ē ꝙ ꝑ heredem deducto oī ere alieno d̄
hereditate legatarius habeat quartā in bo
nis que ſuꝑſunt. id ē quotam ſibi legatam
⁊ ſine onere creditoꝛis .vt in.l.ꝑall'. Sʒ ibi
teſtatoꝛ herede inſtituto legat Titio oīa
bona vl' ꝑ fideicōmiſſuʒ vult reſtitui. ſigni
ficat es alienū nō deduci.imo trāſire ad le
gatariū vel fideicōmiſſariū. Et ita idem ſi
gnificat quod hereditas .l.●āqꝫ.§. fi.cuʒ.l.
ſe.ff.ad trebel.finaliter ergo hec dictio bo-
na ſignificat latiſſime oīe qd̄ quouis mo

do pōt ꝓdeſſe. Et put ī iure recipit ī cōmu
ni ſignificato ſignificat q̄ ſunt in nr̄o domi
nio.vel q̄ſi deducto ere alieno. Etiā ſignifi
cat hereditatē qn̄ ꝓbabile mediū cōmodiꝰ
h̄ declarat. Et ſic bonoꝝ appoſitio aut ē ci-
uilis aut naturalis. Ciuiliter enī ſignificat
ſicut lex.⁊ eiꝰ ſignificatū ſe adaptat ⁊ in bo
nis annumerat.ſiqdem in actionibꝫ petiti-
onibꝫ ꝑſecutiōibꝫ.l.bonoꝝ.ff. de ꝟbo.ſig.
Bonorūpoſſeſſoꝛ d̄ꝛ ille q̄ de iure ꝑtoꝛio al-
teri ſuccedit . qꝛ bonoꝝpoſſeſſiones a ꝑto-
re ſūt inuēte. Et ē differētia inter bonorum
poſſeſſorē ⁊ heredē . qꝛ bonoꝝpoſſeſſoꝛ de
iure pretoꝛio ſuccedit.inſti.de bo.poſ.§.j.⁊
ff.eo.ti.ꝑ totū.⁊ ē nomē iuris.vt no. Bern̄.
de cau.poſ.⁊ ꝓprie.ī glo.iiij.⁊ .ff.de ꝟ. ſig.l.
hereditas Aliud ē poſſeſſoꝛ bonoꝝ due di
ctiōes nō nomē cōpoſitū ſignificās factuʒ
⁊ nō ius.ſʒ heres ſuccedit de iure ciuili.
Bonoꝝpoſſeſſio ponit ꝓ vna dictione ſm
Azo.⁊ ſignificat ius recipiēdi ꝑſequēdiqꝫ
⁊ retinendi illud quod in bonis illius erat
cui ſuccēdit de iure ꝑtoꝛio. ⁊ differt a petiti
one hereditatis que ē de iure ciuili.vt inſti.
⁊.ff.ꝑalle. Iteʒ ē ius qd̄ ꝑſeq̄mur. ⁊ ī h̄ dr̄t
ab actione hereditatꝭ vniuerſali ſcʒ poſſeſ-
ſoꝛie hereditatis petitiōe. Et qn̄ ponit pro
vna dictiōe vt bonorū poſſeſſio ſignificat
hoc ius. Si aūt d̄ꝛ poſſeſſio bonoꝝ tunc ſi
gnificat factū. Diuidit aūt bonorūpoſſeſ-
ſio.qꝛ alia ē oꝛdinaria.alia eſt extraoꝛdina-
ria. Alij diuidūt bon●rūpoſſeſſionē ī has
duas ſpēs .ſcʒ bonorūpoſſeſſionē ſm tabu
las teſtamēti quaʒ ꝑtoꝛ dat liberis a pr̄e in
teſtamēto iniuſte ꝑteritis.⁊ bonorūpoſſeſ-
ſionē ꝯ tabulas teſtamēti vt infra dicet.
Bonorūpoſſeſſiōes extraoꝛdinarie ſūt due
ex teſtamento.ſcʒ ſm tabulas ⁊ ꝯ tabulas.
Et quattuoꝛ ab inteſtato .ſcʒ bonoꝝpoſſeſ
ſio vnde liberi.bonoꝝpoſſeſſio vn̄ cogna
ti.bonoꝝpoſſeſſio vn̄ agnati .⁊ bonoꝝpoſ
ſeſſio vnde vir ⁊ vxoꝛ. Quarū deſcriptiōes
ſubijcient.
Bonorūpoſſeſſio extraoꝛdinaria d̄ꝛ duobꝫ
modis. Vl' qꝛ nō eſt ſtabilita certa pte edi-
cti ſcʒ ex teſtamento tm̄. vl' ab inteſtato tm̄
ſed vtvaga.qn̄qꝫ ex teſtamento qn̄qꝫ ex in-
teſtato defert.⁊ cōpetit tm̄ his qui vocant
ex nouis legibus .vt ecce mater alijs in te-
ſtamēto inſtitutis.poſtea in puerꝑio deceſ
ſit ⁊ filiū quē geſtabat ī vtero ꝑterijt. Pre-

ſumiꝛ enī fili⁹ hͦ inſtitutus.⁊ habet bonoꝝ poſſeſſionē ſm tabulas ⁊ ſeptimā ꝑtē extra ordinariā. Cui⁹ bonū ē exemplū ſm legem corneliā .tā ex teſtamēto ꝗꝫ ab īteſtato que fingit eū qui moꝛiꝛ in captiuitate deceſſiſſe ipa hoꝛa captiuitatꝭ. Et ideo ꝗlibet pōt ei noua lege cornelia ex teſtamēto ⁊ ab īteſtato ſuccedere. vt inſti. ꝺ bo. pol. §. ſūt etiam. Diciꝛ autē extraoꝛdinaria poſſeſſio q̄ꝛ ius nō tribuit. vt carbonianū ⁊ q̄ daꝛ vētri ⁊ q̄ daꝛ grā litis agnoſcende. vn̄ ⁊ extraoꝛdinaria daꝛ ſine cognitiōe q̄ in oꝛdinarijs qꝛ oē ius tribuit quātū ē. Item bonoꝝ poſſeſſio aliꝛ diuidiꝛ. qꝛ alia dꝛ bonoꝝ poſſeſſio edictalis. vt q̄ ex edicto p̄toꝛis moꝛtui decerniꝛ. Alia ꝟo bonoꝝ poſſeſſio decretalis q̄ a viuo p̄toꝛe decerniꝛ. Vel qꝛ hodie non ē neceſſariū eā decerni vel dari. Diciꝛ eni decretalis a iudicꝭ p̄ſentia q̄ i ei⁹ cognitōe exigiꝛ. qꝛ ſm Azo. poſſet ⁊ illō dici. vnā eē bonoꝝ poſſeſſionē edictalē ⁊ eandē appellari decretalē vl' iudicialē ex eo ꝙ accipit efficaciā ex p̄ſentia iudicꝭ. Nec ē differētia inter decretū ⁊ decretalē. lꝫ ꝗdā dicunt ꝯtrariū.

Bonoꝝ poſſeſſio ſm tabulas ē oꝛdiaria ex teſtamēto. Et dꝛ ex teſtamēto ſm Azo. nō qꝛ iuuaꝛ ex volūtate defūcti. ſed qꝛ non habet locum niſi exiſtēte teſtamēto. ⁊ daꝛ ſcriptis heredibꝫ. ⁊ eis deficientibꝫ vocāꝛ ſubſtituti. Et inde ſubſtitutis deficientibus vocanꝛ ſubſtituti eis. Petunꝛ aūt ex oꝛiginalibus tabulis tm̄ nō exēplo. Itē ſi fiat q̄ſtio de tabulis debet ꝓbari cuiuſcūꝙ intentio ꝑ ſeptē teſtes ⁊ non ꝑ duos tm̄ ſm Azo. lꝫ ꝗdā dixerūt ꝯriū. Si aūt teſtatoꝛ nō facit teſtamētū in ſcriptꝭ ſꝫ in verbis vel nuncupatione rerū vel hoīm datur bonoꝝ poſſeſſio ſm nuncupatiuū teſtamentū.

Bonoꝝ poſſeſſio cōtra tabulas quā p̄toꝛ liberis polliceꝛ ſm ſpe. in tractatu ꝺ libello ti. de teſta. §. ſequiꝛ videre. vbi dicit. Eſt et alia bonoꝝ poſſeſſio ꝯtra tabulas q̄ daꝛ filio vel nepoti p̄terito ꝯtra teſtamētū patris vl' aui q̄ filiū vel nepotē i teſtamēto ſuo vl' vita p̄terijt. ⁊ taliū in tabulis ſi filio vel nepoti legauit. ipe tamē legatū non agnouit ⁊ ſm Azo. in ſum. co. ti. deferꝛ liberis naturalibꝫ ⁊ legitimis tm̄ puta adoptiuis. Itē natis ⁊ naſcituris. Itē emācipatis p̄cipue ⁊ his q̄ erāt in ꝑtāte defuncti. ⁊ dat ex illis ex q̄bꝫ potuit aut hereditas aut bonoꝝ poſſeſſio peti de iure cōi. Daꝛ aūt a patre naturali. ⁊ i adoptione nō habet locū hec bonoꝝ poſſeſſio niſi inſtituanꝛ ab eo heredes ⁊ ali⁹ eis cōmittat edictū. Itē alia ē bonoꝝ poſſeſſio ꝯ tabulas ſm Spe. ibidē q̄ daꝛ pr̄i vel mr̄i. auo vl' ꝓauo. ſi ſint p̄teriti ex teſtamēto filij vel nepotis emācipati gratis ⁊ ſine pecunia cū q̄ non ē factū pactū. ne pr̄ vel au⁹ inq̄etaret ſua iudicia. nec receptum ē ab eo quātū ſatis ē. q̄ etiā nec miles nec i militia deceſſit. Itē ſm eundē ibidē. Eſt et alia bonoꝝ poſſeſſio ꝯ tabulas q̄ daꝛ patrono p̄terito ꝯ teſtamētū liberti. ſi ſit maioꝛ cētenario ad recipiēdū ꝑ patronū tertiā ꝑtē ſibi debitā de iure et daꝛ patrono ſi ſit p̄terit⁹ oīno. Vel etiam ſi ſit ſibi min⁹ tertia ꝑte legatū. ⁊ tūc daꝛ ꝓ ſupplemento vſꝙ ad tertiā ꝑtē. Et differt in hͦ ſm Azo. a bonoꝝ poſſeſſiōe q̄ daꝛ liberꝭ. qꝛ tūc hec demū datur ſi hereditas liberti ſit adita ſaltē ex vno ꝺ heredibꝫ. Sꝫ illa q̄ daꝛ liberꝭ ſatꝭ ē ꝙ ꝗs potuit eē heres lꝫ non potuit petere ſm tabulas bonoꝝ poſſeſſionē. Itē notandū ꝙ q̄rela inofficioſi teſtamenti fere hͦ idē oꝑaꝛ qꝺ bonoꝝ poſſeſſio ꝯ tabulas. qꝛ teſtamētū reſcindiꝛ ꝺ facto. Sꝫ Spe. dicit ꝙ ꝺ iure ſciſſū ⁊ irritū ē. Sꝫ in hͦ differūt qꝛ bonoꝝ poſſeſſiōes oēs p̄toꝛie actōes ſūt vl' edicta p̄toꝛia. q̄rela aūt inofficioſi teſtamenti ciuilis ē. Et p̄miſſe bonoꝝ poſſeſſiones oꝛdinarie ſūt ⁊ cōpetūt ex teſtamēto. Alie bonoꝝ poſſeſſiones cōpetunt ab inteſtato.

Bonoꝝ poſſeſſio vnde liberi ſm Spe. vbi ſupra. §. viſo. datur filio emācipato q̄n pater decedit ab inteſtato. ⁊ ē oꝛdinaria ⁊ eā nō habēt liberi in linea materna. l. q̄tiens. ff. de ſuis ⁊ legi. here.

Bonoꝝ poſſeſſio vnde agnati vel vnde legitimi oꝛdinaria ē. Et ſm Spe. ibidē datur ꝓximis cognatis cōiūctis ꝑ virilē ſexū poſt liberos ab inteſtato. Et nota ꝙ bonoꝝ poſſeſſio vnde legitimi nō ē caput ſpeciale ſed generale cōcurrēs cū alijs ſpecialibꝫ bonoꝝ poſſeſſionibꝫ. ſcꝫ cū vnde liberi. vnde agnati. vnde cognati. vnde ex lege ⁊ ſenatuſcōſulto.

Bonoꝝ poſſeſſio vnde cognati ſiliter oꝛdinaria ē. Et ſm Spe. datur his ab inteſtato q̄ ꝑ femineū ſexū ꝯiūcti ſunt. vt ſi neꝙ liberi neꝙ legitimi exiſtant ꝓximi cognati ſuccedant.

Bonorũ poſſeſſio vnde vir et vxor ſimiliter
ordinaria eſt. Et daᷣ viro muliere ab inte-
ſtato decedẽte agnatis vł cognatis nõ exi-
ſtẽtibꝫ. vł ecõtra daᷣ mulieri viro ab ĩteſta-
to decedẽte agnatis ⁊ cognatis nõ exiſtẽti-
bus. Et he oẽs ordinarie quattuor bonoꝝ
poſſeſſiones cõpetũt ab inteſtato. Alie ꝟo
que ſequunᷣ ſunt extraordinarie.

Bonoꝝ poſſeſſio extraordinaria ẽ q̃ nomĩe
caret ſcḋm Spe. ibidez. ⁊ cõpetit his q̇ ex le-
ge ⁊ iuriſcõſulto ⁊ ꝯſtitutionibꝫ ꝓncipũ tã
ex teſtamẽto q̃ꝫ ab ĩteſtato veniũt ſcꝫ vt cuz
aliq̇s vult ſuccedere prĩ ſuo quẽ ab ĩteſta-
to deceſſiſſe ĩuenit cũ ab hoſtibꝫ redit vł cũ
a captiuitate fuerit emãcipatꝰ. ⁊ ſic iure ci-
uili cũ cognatꝭ ĩ ſucceſſiõe iurꝭ poſtliminij
petit ſibi hãc bonoꝝ poſſeſſionez ꝯcedi.

Bonoꝝ poſſeſſio ex lege cornelia codez mo-
do daᷣ filio emancipato de iure ciuili inco-
gnito cũ vult ſuccedere patri decedenti ab
inteſtato apud hoſtes in captiuitate.

Bonoꝝ poſſeſſio extraordiaria ſeptima da-
tur vno modo patrono volẽti ſuccedere li-
berto ab ĩteſtato decedẽti ſine liberꝭ. Alio
modo filio volenti ſuccedere in bonis ma-
tris vel econuerſo. Et daᷣ alio modo infan-
ti vł curatori eius volẽti ſuccedere ex teſta-
mẽto mr̃is que teſtamẽtũ narrare non po-
tuit ꝑuenta morte cuz in puerperio deceſſit
⁊ alios filios coheredes inſtituit. Daᷣ aũt
hec bonorũ poſſeſſio filio adoptiuo vel ar-
rogato volẽti ſuccedere patri adoptiuo vł
arrogatori ab inteſtato decedẽti. Oẽs autẽ
bonorũ poſſeſſiones ꝓmiſſe ius tribuũt. ſꝫ
q̃ ſequunᷣ ius nõ tribuũt lꝫ facti ſunt.

Bonorũ poſſeſſio carboniana ẽ illa ꝑ quaz
filiꝰ impubes volẽs ſuccedere in bonis pa-
tris ab inteſtato tanq̃ꝫ proximior. vel rũpere
teſtamentũ per ꝯtra tabulas. vel dicere ip-
ſum nullũ ipſo iure cuz fuerit preteritus. et
cũ obijciaᷣ ſibi ꝯtrouerſia bonorũ et filia-
tionis. vel moueᷣ ſibi q̃ſtio ſtatus. puta ꝙ
ſi ſeruꝰ petit ꝑ carbonianuz poſſeſſor inſti-
tui ꝑ ꝯtrouerſiam motam de bonis. ⁊ filia-
tionẽ ⁊ queſtionẽ ſtatus vſq̃ꝫ ad tp̃a puber-
tatis ſue deferri. Et datur ſolũ cognitione
luminaria. Req̇re infra carbonianũ.

Bonoꝝ poſſeſſio nomĩe vẽtris daᷣ mulieri
pregnãti ĩ bonis mariti ĩ q̇bꝫ ſcḋm dignitatẽ
ſuã ſibi ⁊ familie ſue alimẽta conſtituunᷣ.

Bonoꝝ poſſeſſio ex edicto diui adriani tol-
lendo daᷣ alicui volẽti ſuccedere in bonis
alicuius ex teſtamẽto in quo inſtitutus vł
inſcriptus eſt ex eo ꝙ oſtendit teſtamentuz
nõ cãcellatũ nec abolituz. nec in aliq̃ parte
ſua abraſum ſcḋm Alber. Et datur volenti
ſuccedere ab inteſtato ſcḋm Hoſ. quod ꝓbat
ſecunda ps rubri. q̃ dicit de ſcripto herede.
Sed rõ Hoſt. dicit ꝯtra ĩ ſum. Hoc tñ no-
tandũ ſcḋm Spe. de bonoꝝ poſſeſſiõe ꝙ bo-
noꝝ poſſeſſiões olim fuerũt vtiles ſed ho-
die ſunt inutiles. ꝓterq̃ꝫ in q̇nq̃ꝫ caſibꝫ. Pri-
mus qñ viuo teſtatore poſthumꝰ ꝓteritꝰ de-
ceſſit q̃ſi videaᷣ teſtamentũ ruptũ iuris ſo-
lennitate. cuz nihilominus heres ſcriptꝰ ex
iſto teſtamẽto petit bonorũ poſſeſſionẽ. vt
in. l. poſthumꝰ. ff. de in ius rup. ⁊ irri. teſta.
Secũdus ẽ in. l. filiꝰ. eo. ti. Tertiꝰ inſti. qui.
mo. teſta. infir. §. ij. Quartus in. l. heres. ff.
de decre. ab or. fa. Quintꝰ in. l. equiſſimuz.
§. ij. eo. ti. ⁊. l. filius. C. de inoffi. teſta.

Bonorũ poſſeſſio ex teſtamẽto militis ĩ mi-
litia decedẽtis nõ daᷣ patri vel auo vel ꝓ-
auo vł ecõtra ꝯ tabulas. vt. C. de teſta. mi-
li. l. ne q̇dem. ⁊. l. milites.

Bona vacare ẽ ip̃a dñm nõ habere.

Bonefidei poſſeſſor ẽ qui credit ſe aliquam
rem iuſte retinere. Sꝫ malefidei poſſeſſor
eſt qui iniuſte ſcit ſe aliquaz rem poſſidere.
vt in reg. poſſeſſor. de re. iur. li. vj. ⁊ inſtitu.
de vſuca. ꝑ totum.

Bonefidei emptor dicitur qui ignorauit rẽ
alienam eſſe vel putauit venditorem habe-
re ius vendendi. ſcilicet eſſe procuratorem
vel tutorem. ff. de verborũ ſignifica. l. bone
fidei.

Bos cornupeta ẽ bos qui facile cornupetit
id ẽ cornibus pungit.

Boues nõ ꝯtinenᷣ ſub appellatiõe iumẽto-
rũ ſed pecudũ vł armentoꝝ. ff. de ver. ſig. l.
boues. vnde ſi lego armẽtũ ꝯtinenᷣ boues
ff. de le. iij. l. ſeruꝰ. §. armẽto. Sed ſi lego iu-
menta nõ ꝯtinenᷣ. l. legatis. §. iumẽtis. e. ti.
⁊. ff. de edi. edic. l. ediles.

De Br

Breuiter no. Jo. cal. in cõmento ſuo ſuꝑ de-
creto. cũ dilectꝰ. de cau. poſ. ⁊ ꝓprie. Et Jo.
an. de teſta. c. j. li. vj.

Breuiloqua hec dictio ſignificat ſubſtituti-
onem que breuibus verbis continet ſubſti-
tutionem cumulatiõez ſeu multiplicatiõez

Etiam breuiloqua eſt illa ſubſtitutio qua ſubſtitutiōis vnius pſone ad aliā fit repetitio. Itē breuiloqua illas tot ꝛ eodē mō ſignificat ſubſtitutiones. vt ſignificant eius verba vel queuis aliūde ſumpta ſignificata. Et dicit̄ breuiloqua. id eſt breuibus verbis fit ꝛ breuibus verbis cōphēdit plures ſubſtitutiōes. vt no. Accur. ꝛ Bar. ff. ď vul. ꝛ pu. ſubſti. de hoc vide infra. Subſtitutio breuiloqua.

Brocartica materia dicit̄ q̄ ē ꝯtrariarū opinionū rōnibꝫ inuoluta.

Brutus dꝛ quaſi obrutus. qꝛ ſenſu caret. et eſt ſine ratione ꝛ prudentia ſm Iſiď. vnde brutire. i. infatuare.

Bubulus eſt magnus et ſilueſtris bos. ſed buculus eſt paruus bos.

Bucus ē garrulus qui ceteros oris loquacitate nō ſenſu ſupat. ſm Iſiď.

Bulla eſt ſignū pape vel lr̄a quā dat papa. vel ornamentū regale.

De Ca

Caducum legatū

ſm Azo. in ſū. C. de cadu. tollen. eſt qď deficit poſt mortē teſtatoris quacūqꝫ rōne. Et qꝛ q̇buſdaꝫ modis ꝛ rōnibꝫ iniquis. ꝛ olim legata fiebāt qn̄qꝫ caduca. ideo lex ponit vnā rubricā ď cadu. tollē. Et differūt ꝑ nō ſcriptū quaſi caducum. ꝛ vere caducū. Vnde legatū ꝑ non ſcriptū eſt qn̄ legat̄ alicui dānato in metalluꝫ vel nō exiſtēti in rerū natura. puta nō noto. q̄ſi caducū ē qn̄ non oīno cadit. Sed vere caducuꝫ eſt ſeu dꝛ qn̄ legatarius vixit poſt mortē teſtatoris. ꝛ ſupuenit ei ꝯditio ꝓpter quā efficitur incapax legati. Sꝫ in alio caſu legat̄ illi qui eſt in rerū natura ſed morit̄ ante mortē teſtatoris. Primū accreſcit ſine onere. Scōa duo cū onere.

Calcitroſus equus eſt q̇ ſolet calce ferire. i. pedibꝫ retro ſe ꝑcutere.

Calculatoꝛ ſm Iſido. dꝛ a calculis. i. lapillis minutis q̄s antiq̇ in manibꝫ habuerūt cōponendo numeros.

Calculus. i. cōput⁹. C. ď erro. cal. l. vna. Itē id ē cauſe cognitio ꝛ enūeratio. vt. C. de iudi. l. rem nō nouā. Item. i. ſententia diffinitiua. C. de ap. ſi actoꝛ. vide aliquid ď calculo de fide inſtru. cū dilectus.

Calumnia ſm Hoſtien. in ſum. ē cum quis ex certa ſcientia iniuſte agit vl' reſiſtit. ff. ad turpi. l. j. §. calūniari. Vel ē petitio iniuſta ex certa ſcientia in iudicio facta. et iuſte petitioni iniuſta reſponſio. vel eſt falſa criminis impoſitio. ff. de ṽbo. ſigni. l. j. in p̄n. et l. ſi q̇s calumniet̄.

Calamitas ē infelicitas vl' miſeria q̄ euacuat om̄i bono. vel ē pena vel laboꝛ imēſus.

Calūniatoꝛ ē q̇ ſcienter alicui falſa crimina imponit vexandi occaſiōe. Vel ſm Iſido. Calūniatoꝛ a calūniādo id ē fruſtrādo vel decipiendo dict⁹ eſt. Et inde dꝛ iuramentū calūnie ſcꝫ vitāde. Et ē aſſertio vere petitionis vel repulſiōis ſm Hoſ. cū quis iurat ſe bona fide ꝛ nō calūniādi aīo cauſaꝫ mouiſſe. vel ꝙ venerit ad reluctandū putās ſe bona iuſticia vti. C. de iura. calum. l. ij. §. j. Et habet quinqꝫ capitula. vt. c. j. eo. ti. vbi verſus dicit. de h̄ in glo. Et q̇ calūnioſe accuſat debet officio ꝛ bn̄ficio p̄uari ꝛ in exilium deportari. c. j. pall'. Idem no. Cy. in. l. ſciuerit. de excu. tu.

Calūniari ſm Azo. in ſum. C. de calū. eſt falſa crimina ſciēter intētare ꝛ alicui opponere vl' imponere. Et ex eo ꝙ quis nō probauit crimē calūniari videtur. licet tex. videatur ſonare in ꝯtra. ꝙ talis nō ſit calūniat⁹. ij. q. iij. §. notandū. vbi dꝛ. calūniari ē falſa crimina intētare ſeu intēdere. Preuaricari ṽo crimīa abſcōdere. Tergiuerſari in vniuerſum ab accuſatōe deſiſtere. Sed nō vtiqꝫ q̇ nō ꝓbat qď intēdit calūniari ptin⁹ videt̄ ſimilis tex. in. l. j. ff. ad ſenatuſcō. turpil.

Cancellarius nomē accepit a cancellando. Cācellare eni eſt lineaꝫ ducere vel dānare. vn̄ lr̄a vl' ſcriptura q̄ damnat̄ cū linea per mediū ducta dꝛ cancellata. Et inde dꝛ cancellari⁹ cui⁹ officiū ē reſcripta vl' reſpōſa imperatoris ꝛ mādata inſpicere ꝛ male ſcp̄ta cācellare. ꝛ bn̄ſcripta cum ſignaculo ſuo ſignare ꝛ ſigillū eis imp̄mere. Inde etiaꝫ venit archicancellari⁹ q̄ſi p̄nceps cancellarie ſm Azo. i ſum. Differūt tn̄ cācellare ꝛ ſuppūctare. quia cācellare ē lr̄aꝫ linea ꝑ medium ducta dānare. Sꝫ ſuppunctare eſt lr̄as pūctis ſup poſitis dānare.

Calliditas. Req̄re infra dolus malus. Eſt eni calliditas dolus adhibitus tacēdo. vt no. ff. de do. ma. l. j. in glo. Inde callid⁹. id eſt fallax vel aſtutus.